

Beredningen för hållbarhet och folkhälsa

Tid och plats	10:00-15:00, Regionhuset, Strömgatan 13, Kalmar
Beslutande	Martina Aronsson (S), ordförande Martin Kirchberg (SD), vice ordförande, deltar digitalt Mattias Wärnsberg (S) Pia Edin (S) Linda Eriksson (C) Daniel Ståhl (V) Bernhard Neuman (M) Magnus Jernetz Gustavsson (M) Margreth Johansson (KD), deltar digitalt
Närvarande ej tjänstgörande ersättare	Per Adolfsson (S) Sara-Lisa Ekedahl (S) Rebecka Englund (KD), deltar digitalt
Tjänstepersoner	Johanna Schelin, hållbarhetschef Linn Hellqvist, folkhälsoutvecklare Martina Adiels Balk, basenhetschef hållbar samhällsplanering, §§ 13-20 Ann Ström Frykman, klinikchef, § 17 Carolina Lenesdotter, folkhälsoutvecklare, § 20 Mats Hallgren, verksamhetsutvecklare, §§ 21-22 Johanna Vöks, miljösamordnare, §§ 23-24 Marie Tigerryd, folkhälsoutvecklare, § 25 Agnes Savetun, regionsekreterare
Justering	Sker digitalt.
Paragrafer	13-25
Ordförande	Martina Aronsson (S)
Justerare	Bernhard Neuman (M)
Sekreterare	Agnes Savetun

Beredningen för hållbarhet och folkhälsa

§ 13

Godkännande av dagordningen

Beslut

Beredningen för hållbarhet och folkhälsa godkänner dagordningen.

Beredningen för hållbarhet och folkhälsa

§ 14

Val av justerare

Beslut

Beredningen för hållbarhet och folkhälsa utser Bernhard Neuman (M) att tillsammans med ordförande justera protokollet.

Beredningen för hållbarhet och folkhälsa

§ 15

Aktuellt inom hållbarhet och folkhälsa

Beslut

Beredningen för hållbarhet och folkhälsa noterar informationen till protokollet.

Bakgrund

Johanna Schelin, hållbarhetschef, informerar om pågående aktiviteter och projekt inom hållbarhet:

- Hållbara halvtimmen – vid senaste tillfället, 3 mars 2023, var temat läkemedel och miljö
- Världsnaturfonden (WWF), Earth hour uppmärksammades den 25 mars
- Agenda 2030-forum arrangeras den 5 april tillsammans med Länsstyrelsen Kalmar län.
- Årets miljörapporter ska inrapporteras senast den 31 mars 2023
- Lansering av handbok för klokare materialval
- Nytt samverkansprojekt inom sydöstra sjukvårdsregionen – fokus på cirkulära flöden för hjälpmedel och förkläden
- Framtagande av klimatbokslut 2022 pågår
- Flödesmätare och dubbelmask införd på förlossningen
- Rekrytering av miljösamordnare pågår

Linn Hellqvist, folkhälsoutvecklare, redogör för aktuellt inom folkhälsa:

- ANDTS-konferenser 16 och 26 maj
- Breddning av Youth Aware of Mental health (YAM) i länet
- Revidering av efterlevandestödsrutinen
- Våld i nära relationer – Socialstyrelsens nya föreskrifter om våld i nära relation
- Planering för konferensen Våld i ungas relationer och sexuellt våld
- Hälsolots Högsby

§ 16

Information om Region Kalmar läns arbete med folkhälsa

Beslut

Beredningen för hållbarhet och folkhälsa noterar informationen till protokollet.

Bakgrund

Det folkhälsopolitiska ramverket består av ett övergripande, nationellt folkhälsopolitiskt mål och åtta målområden. Det övergripande målet för folkhälsopolitiken har ett tydligt fokus på jämlik hälsa. Målet är att folkhälsopolitiken ska skapa samhällseliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen.

I Regionplan 2023-2025 framgår att Region Kalmar län ska arbeta för att stärka hälsan hos länets alla invånare. Arbetet för att nå en god och jämlik hälsa behöver ske både genom breda och riktade insatser. Folkhälsoarbetet ska i hög utsträckning ske i samverkan med kommuner, civilsamhället och andra aktörer. Vidare framgår även att förutsättningar för en god och jämlik hälsa grundläggs tidigt i livet. Därför är barn och ungas hälsa ett tydligt fokus i utvecklingsarbetet. Det finns ett tydligt samband mellan slutförd gymnasieutbildning och hälsa. En förutsättning för att unga ska komma in på arbetsmarknaden är att de fullföljer gymnasiet.

Region Kalmar läns arbete med folkhälsa utgår ifrån de åtta nationella målområdena:

- Tidiga livet
- Kunskaper
- Arbete
- Inkomst
- Boende
- Levnadsvanor
- Delaktighet
- Hälso- och sjukvård

Några exempel på insatser som Region Kalmar län arbetar med kopplat till de åtta målområdena är bland annat mödrahälsovårdsprojektet, arbetet med kompetensförsörjning, Nära vård, hälsokoordinatorer/tobakavvänjare, Suicidpreventiva dagen 2023, strukturbilder inom samhällsplanering samt arbetet med barnkonventionen.

Regionens arbete med folkhälsa bedrivs även genom regionplansuppdrag, handlingsplaner och styrdokument samt genom olika nätverk (regionala, lokala och nationella).

De framtida utmaningar som har identifierats nationellt och i Kalmar län handlar bland annat om övervikt och obesitas, nya tobaks- och nikotinprodukter, droger, spel, ökat stillasittande, ojämlikhet, våld i nära relation samt psykisk ohälsa och suicid.

Föredragning av
Linn Hellqvist, folkhälsoutvecklare

§ 17

Tobaksfri duo

Beslut

Beredningen för hållbarhet och folkhälsa noterar informationen till protokollet.

Bakgrund

Tobaksfri duo är en kontraktmetod som Region Kalmar län arbetar med för att förebygga tobaks- och nikotinbruk bland länets högstadieelever. Insatsen bygger på att en vuxen och en högstadieelev skriver ett kontrakt ihop och bildar en tobaksfri duo. Det kan vara en förälder eller någon annan viktig vuxen – ett äldre syskon, en faster, en granne eller en morfar eller en lärare på skolan.

Utifrån enkäter har statistik över tobaks- och nikotinfrihet bland högstadieelever tagits fram. Svarsfrekvensen på enkäten är 67 procent av samtliga högstadieelever i länet. Statistik för läsåret 2021/2022 redovisas.

Under läsåret 2021/2022 minskade tobaks- och nikotinfriheten bland högstadieelever i Kalmar län med ungefär fyra procent. Vilket innebär att fler högstadieelever använde någon form av tobak eller nikotinprodukt.

Kommuner som hade en positiv utveckling bland högstadieelever under läsåret 2021/2022 var Emmaboda, Högsby och Västervik. Högsby kommun visar på en mycket positiv trend de senaste åren vad gäller ökad tobaks- och nikotinfrihet. Enligt statistiken hade även Västervik och Emmaboda högre andel tobaks- och nikotinfria högstadieelever än föregående år.

Vidare presenteras statistik över användningen av olika tobaks- och nikotinprodukter. Användningen av cigaretter har minskat, samtidigt har användningen av e-cigarett/vejp och tobaksfritt vitt snus ökat rejält. E-cigaretter/vejp ökade med 41 procent mellan 2021 och 2022, och användningen av tobaksfritt snus ökade med 36 procent mellan 2021 och 2022.

Utmaningarna framöver består framför allt av tobaksindustrins framfart av nya nikotin- och tobaksprodukter. Det sker en aggressiv marknadsföring i kanaler där barn och unga befinner sig, trots ny lag. Det har även konstaterats en stor okunskap hos vuxna i allmänhet om nya nikotinprodukter och nikotinets hälsofarliga påverkan.

Föredragning av

Ann Ström Frykman, klinikchef, Folktandvårdens folkhälsoklinik

§ 18

Strategi för att öka ungas sociala inkludering

Beslut

Beredningen för hållbarhet och folkhälsa noterar informationen till protokollet.

Bakgrund

Regionfullmäktige gav regiondirektören i uppdrag att redovisa ett förslag till strategi för att öka de ungas sociala inkludering, detta efter ett initiativ från beredningen för invånarfrågor. Beredningen för invånarfrågor tar utgångspunkt i rapporten Fokus 18 – Vilka ska med? från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor samt i Lokal uppföljning av ungdomspolitik (LUPP).

Strategin syftar till att öka den sociala inkluderingen för unga i åldern 16–25 i Region Kalmar läns verksamheter. Strategin är avgränsad till att omfatta Region Kalmar läns egen verksamhet, det vill säga de områden där organisationen har rådighet och mandat.

Vid framtagandet av strategin gjordes en nulägesanalys med fokus på vad Region Kalmar län redan gör kopplat till ungas sociala inkludering. Utifrån nulägesanalysen konstaterades att följande områden bör arbetas vidare med och ingår således i strategin:

- Stärka inflytande och delaktighet från unga genom utökad invånarmedverkan
- Öka tillgången till samlad kunskap kopplad till ungas hälsa som kan användas för att stärka ungas inflytande
- Testa nya kommunikationsvägar och kommunikation till unga
- Inkludera unga före, under och efter strategiska uppdrag
- Öka medarbetarnas kunskaper om barns rättigheter enligt Barnkonventionen
- Öka möjligheten för unga att praktisera inom Region Kalmar läns verksamheter

Föredragning av
Linn Hellqvist, folkhälsoutvecklare

§ 19

Översyn av kemikaliestrategin

Beslut

Beredningen för hållbarhet och folkhälsa noterar informationen till protokollet.

Bakgrund

Region Kalmar läns kemikaliestrategi beslutades av regionstyrelsen i juni 2016. Strategin omfattar upphandling, inköp och användning av varor och kemiska produkter i samtliga av Region Kalmar läns verksamheter. Strategins syfte är att vara ett stöd i arbetet med att begränsa påverkan från miljö- och hälsofarliga ämnen inom Region Kalmar läns verksamhet och därigenom värna folkhälsan, förbättra arbetsmiljön för anställda, öka patientsäkerheten och ge skydd av den yttre miljön. Målet är att verka för att byta ut eller minimera de varor och kemiska produkter som innehåller miljö- och hälsofarliga ämnen.

Just nu pågår en översyn av kemikaliestrategin där följande delar har lyfts fram:

- Riskområden inom Hållbar upphandling - Prioriterade områden bör lyftas fram tydligare. Det gäller förbrukningsprodukter, elektronik, möbler, textil, leksaker och pedagogiskt material, byggvaror samt kemiska produkter. Detta är produkter eller områden som ofta innehåller ämnen som kan vara skadliga för hälsa och miljö, därför är det extra viktigt att ha kontroll och ställa krav vid upphandling och inköp.
- Förtydliga mål som ska uppnås – Bland annat ska kemiska produkter innehållande ämnen upptagna på PRIO-utfasningslista minska samt andelen uppdaterade kemikalieförteckningar öka.
- Utveckla systemet för klassificering av varor i avtal – Trafikljusmodellen är ett förslag på klassificering där klassningarna utgörs av röd, grön, gul och grå. Som ett komplement till trafikljusmodellen för klassning av varor och kriterierna för kemiska produkter tillkommer riktlinjer vilka bör tas under särskilt beaktande vid utformning av krav i upphandlingar samt vid rekommendationer till verksamheterna.
- Utveckla instruktionen för substitution till verksamheterna.

Föredragning av

Johanna Schelin, hållbarhetschef

§ 20

HBQTl-diplomerling

Beslut

Beredningen för hållbarhet och folkhälsa noterar informationen till protokollet.

Bakgrund

HBQTl står för homosexuella, bisexuella, transpersoner, queer och intersexpersoner. HBQTl-diplomerlingen inom Region Kalmar län ger regionens anställda kunskap om HBQTl-personers livsvillkor samt hur normer kring kön och sexualitet påverkar hälsa och bemötande. I arbetet med att bli diplomerad går de anställda en utbildning som till stor del handlar om att de ska få verktyg för att skapa ett inkluderande bemötande.

Inom Region Kalmar län är drygt 300 personer HBQTl-diplomerade. Under våren kommer utbildningen att uppdateras och utökas - även länets kommuner kommer ges möjlighet att gå utbildningen.

Föredragning av

Carolina Lenesdotter, folkhälsoutvecklare

§ 21

Klimatanpassning

Beslut

Beredningen för hållbarhet och folkhälsa noterar informationen till protokollet.

Bakgrund

Det har konstaterats att klimatförändringar leder till både hälsoeffekter och påverkan på infrastruktur – vilka båda är områden som Region Kalmar län arbetar med.

Vad gäller hälsoeffekter kopplat till klimatförändringar går det att se ökade problem med allergier, överdödlighet kopplat till värme, fästingburna infektioner som borrelia och TBE, infektionssjukdomar till följd av översvämningar samt psykisk ohälsa. Kopplat till infrastruktur påverkas skadekostnader på vägar och byggnader, underhållskostnader på byggnader, framkomligheten för utryckningsfordon samt påverkan på kollektivtrafik och järnväg.

Klimatanpassningsarbetet går ut på att hindra och lindra de konsekvenser som klimatförändringarna medför, genom att arbeta med klimatanpassning minskar sårbarheten. I Kalmar län behöver förberedelser för bland annat mer regn, marktorka, skogsbränder, värmetoppar, översvämningar och varmare vintrar göras.

Region Kalmar läns arbete med klimatanpassning bedrivs enligt följande:

- Intern samordning – återuppta arbetet i den styrgrupp som tidigare fanns gällande klimatanpassningsarbetet. Utveckla arbetet i arbetsgrupp/forum för samordning av klimatanpassningsfrågor inom den egna organisationen
- Samverkan regionalt – Samverka med länsstyrelsen och kommunernas arbetsgrupp för klimatanpassning i gemensamma frågor. exempelvis kommunikation, hälso-och sjukvård, fastighetsfrågor och krishantering.
- Samverkan nationellt – Dialog med övriga regioner kring goda exempel och arbetssätt i frågan.
- Utbildning – Samverka med länsstyrelsen och kommunernas arbetsgrupp för klimatanpassning för att öka kunskap om klimatanpassning.
- Risk- och sårbarhetsanalys (RSA) och kontinuitet – Klimatanpassning lyfts i dialog med förvaltningar i samband med RSA och kontinuitetsplanering genomförs. Åtgärder på förvaltningsnivå arbetas in i dessa underlag.

- Ansvar och medel – Varje förvaltning ansvarar för att klimatanpassning integreras i befintligt arbete och ordinarie processer. Att budgetera och ta höjd för kostnader gällande klimatanpassning ligger på respektive verksamhet (i enlighet med Regionplan 2023–2025).
- Information och förankring – Kommunicera och förankra Klimatanpassningsplanen internt, exempelvis i dialog med förvaltningar samt på beredningen för hållbarhet och folkhälsa.

Föredragning av

Mats Hallgren, verksamhetsutvecklare

§ 22

Hållbarhetsperspektivet i verksamhetsutveckling

Beslut

Beredningen för hållbarhet och folkhälsa noterar informationen till protokollet.

Bakgrund

Information ges om hållbarhetsperspektivet i verksamhetsutveckling.

Inom Region Kalmar län finns ca 300 hållbarhetsombud samt ett 50-tal verksamhetsutvecklare. Utgångspunkten är i arbetet är Varje dag lite bättre – kraften hos många, där hållbarhetsperspektivet är en del av regionens systematiska förbättringsarbete.

Arbetet med Agenda 2030 är en viktig del. Avgörande för införandet av Agenda 2030 är bland annat:

- Ledarskapet; politiskt, men även personligt ledarskap - att alla bidrar.
- Långsiktighet i planer och strategier.
- Ledningens ambitioner, värderingar och agerande; vikten av ledarskap, medvetenhet, kunskap och vilja högst upp i beslutshierarkin.
- Agenda 2030 bör genomsyra övergripande mål inom all politik.
- Agenda 2030 bör integreras i ordinarie verksamhet och processer - inte som ett sidoprojekt.
- Samverkan mellan aktörer.

Livscykelteknik är också en viktig del, och något som det behöver arbetas mer med idag. Grundtanken är ett helhetstänk från råvarumaterialframtagning till slutprodukt, det är också en grund för att införa cirkulära flöden.

Föredragning av

Mats Hallgren, verksamhetsutvecklare

§ 23

Mål och mått inom livsmedelsområdet

Beslut

Beredningen för hållbarhet och folkhälsa noterar informationen till protokollet.

Bakgrund

Varje år görs offentliga inköp av livsmedel till ett värde av ca 10 miljarder kronor. Närmare 10 000 leverantörer förser stat, regioner och kommuner med livsmedel. Till följd av de offentliga livsmedelsinköpen i Sverige genereras årligen utsläpp av växthusgaser motsvarande omkring 539 000 ton CO₂-ekvivalenter (hela livsmedelskedjan).

För att leva upp till de krav och mål som ställs globalt, nationellt och lokalt samt säkra en god konkurrens på marknaden krävs en strategisk inköpsprocess som utgår från verksamhetens förutsättningar och politiska mål. Miljömål kopplade till Region Kalmar läns kostverksamhet är:

- Öka andelen svenska livsmedel
- Öka andelen regionala livsmedel
- Öka andelen ekologiska livsmedel
- Koldioxidutsläppen för inköpta livsmedel ska minska
- Mängden matsvinn ska minska

Med anledning av de målsättningar och förväntningar som finns identifierades ett behov av ett underlag inom Region Kalmar län i syfte att tydliggöra och skapa en samsyn kring arbetet för att nå en hållbar livsmedelskedja och uppsatta mål. Underlaget är vägledande och skapar samsyn kring vilka krav som ska ställas kopplat till olika produktkategorier.

Föredragning av

Johanna Vöks, miljösamordnare

§ 24

Lansering av handbok för klokare materialval

Beslut

Beredningen för hållbarhet och folkhälsa noterar informationen till protokollet.

Bakgrund

Lanseringen av handbok för klokare materialval är en del av projektet Hållbar användning av förbrukningsmaterial som bedrevs inom sydöstra sjukvårdsregionen 2020-2022. Det övergripande målet med projektet var att med gemensamma krafter vidta åtgärder för att komma till rätta med de utmaningar som Region Kalmar län, Region Östergötland och Region Jönköping gemensamt har vad gäller förbrukningsmaterial, klimat, sårbarhet och ekonomi.

Att ta fram en handbok för klokare materialval var en del i processer och arbetssätt kopplat till delmålet att minska onödig förbrukning av engångsmaterial. Region Jönköping hade en handbok sedan tidigare, men för Region Kalmar län och Region Östergötland är arbetet med handboken nytt.

Ett utkast på Handbok för klokare materialval är nu framtaget. Den är en guide till mer hållbar användning av förbrukningsartiklar i vården. Handboken presenterar förslag på åtgärder, tips och information om effekter för prioriterade förbrukningsartiklar.

Föredragning av
Johanna Vöks, miljösamordnare

§ 25

Hälsan spelar roll - en kurs för personer med LSS-insats

Beslut

Beredningen för hållbarhet och folkhälsa noterar informationen till protokollet.

Bakgrund

Hälsan spelar roll är ett hälsofrämjande program för personer med LSS-insats. Programmet är en viktig del i arbetet för en mer jämlik hälsa. Hälsan spelar roll har fokus på bra mat och fysisk aktivitet. Programmet omfattar även kroppskännedom, rättigheter och självbestämmande.

Personer med LSS-insats är i olika grad beroende av andra, inte minst personal i LSS-verksamhet. Målgruppen tillhör en stigmatiserad grupp som är underordnad ur ett maktperspektiv. För personalen kan det samtidigt vara en utmaning att förhålla sig till rätten om självbestämmande och den omsorg som individerna har rätt till. Det har även konstaterats att gruppen, personer med LSS-insats, har än sämre hälsa än andra grupper i samhället. Det är bland annat vanligare med fetma, diabetes, högt blodtryck, psykisk ohälsa samt benskörhet och frakturer.

Hälsan spelar roll har sitt ursprung i USA där det startade 1990 - Health Matters. Det är vetenskapligt utvärderat och används idag i flera länder och många delstater i USA. Programmet har visat goda effekter inte bara på kursdeltagarnas kunskaper och tilltro till att träna utan även på kursledarnas hälsa. Region Stockholm finansierade en översättning och anpassning av programmet år 2017 och utvärderingen blev klar i mars 2021. Pandemin begränsade möjligheten att samla in data men utvärderingen visade att deltagarna ökade sin fysiska aktivitet och förbättrade sin fysiska förmåga.

Programmet är en hälsokurs som leds av personal i daglig verksamhet eller gruppbostad. Personalen går först en utbildning genom webbseminarier. Utbildningarna anordnas av Region Kalmar län i samverkan med Region Östergötland och Region Jönköping och har arbetats fram inom strukturen för Sydöstra sjukvårdsregionen.

Programmet är en samverkan mellan region, kommun och universitet. Kommunen får en friskare LSS-verksamhet, regionen får stöd från kommunen för att personer med LSS-insats ska få bättre följsamhet till primärvårdens råd om egenvård och forskare får möjlighet till ett fortsatt evidensarbete på ett område som idag är eftersatt.

Föredragning av
Marie Tigerryd, folkhälsoutvecklare

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN: Agnes Savetun
TITEL: regionsekreterare
DATUM & TID: 2023-04-11 10:14:11 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP: SMS (+46706448362)
IDENTIFIKATIONS-ID: 52421315e19542af99ec8fd0ce584388

NAMN: Bernhard Neuman
TITEL: justerare
DATUM & TID: 2023-04-11 10:15:07 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP: SMS (+46704668686)
IDENTIFIKATIONS-ID: b6ca258dc31e444dac083f7472a1c1c3

NAMN: Marina Aronsson
TITEL: ordförande
DATUM & TID: 2023-04-11 20:15:15 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP: SMS (+46705102589)
IDENTIFIKATIONS-ID: 6883218070f6485bb12521fe199671e0

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2023-04-11 20:15:20 +02:00
Ref: 1592198
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)